

Cambridge Assessment International Education
Cambridge International General Certificate of Secondary Education

GREEK

0543/01

Paper 1 Listening

May/June 2018

TRANSCRIPT

Approx. 45 minutes

This syllabus is approved for use in England, Wales and Northern Ireland as a Cambridge International Level 1/Level 2 Certificate.

This document consists of **10** printed pages.

- E This is the Cambridge International Examinations,
International General Certificate of Secondary Education,
June 2018 Examination, in Greek. Paper 1, Listening.

M1 Ενότητα 1

M1 Άσκηση 1 Ερωτήσεις 1 έως 8

M1 Σ' αυτό το μέρος της εξέτασης, θα ακούσεις μια σειρά από σύντομους διαλόγους ή σύντομες φράσεις, οι οποίες μπορεί να ακουστούν σε χώρες όπου ομιλείται η ελληνική γλώσσα.

M1 Για κάθε ερώτηση σημείωσε την απάντηση που ταιριάζει καλύτερα, βάζοντας ένα ✓ στα τετράγωνα A, B, C ή D.

M1 Θα ακούσεις κάθε διάλογο ή φράση δύο φορές.

M1 Μένεις για λίγες μέρες στο σπίτι του θείου σου, στην Αθήνα.

M1 Αριθμός 1

M1 Το πρωί η θεία σου ζητάει να κατεβείς στην αγορά. Σου λέει:

* [SETTING: INTERIOR]

F1 Πάρε μου, σε παρακαλώ, ένα κιλό φράουλες για το γλυκό.

M1 Τι σου ζητάει να πάρεις από την αγορά; **

PAUSE 00'10"
REPEAT FROM * TO **
PAUSE 00'05"

M1 Αριθμός 2

M1 Στην αγορά ρωτάς πόσο κάνουν. Η πωλήτρια λέει:

* [SETTING: EXTERIOR]

F2 Είναι λίγο ακριβές σήμερα! Πέντε ευρώ, παρακαλώ.

M1 Πόσο κάνουν; **

PAUSE 00'10"
REPEAT FROM * TO **
PAUSE 00'05"

M1 Αριθμός 3

M1 Αργότερα η θεία ετοιμάζεται να βάλει πλυντήριο. Σου λέει:

* [SETTING: INTERIOR]

F1 Φέρε μου, σε παρακαλώ, και τις πετσέτες από το δωμάτιό σου.

M1 Τι σου ζητάει να φέρεις από το δωμάτιό σου; **

PAUSE 00'10"
REPEAT FROM * TO **
PAUSE 00'05"

M1 Αριθμός 4

M1 Το απόγευμα μιλάς με τον φίλο σου στο τηλέφωνο. Σου λέει:

* [SETTING: TELEPHONE CONVERSATION]

M2 Αύριο έχω διαγώνισμα στα μαθηματικά. Μπορείς να με βοηθήσεις λίγο;

M1 Σε ποιο μάθημα σου ζητά να τον βοηθήσεις; **

PAUSE 00'10"
REPEAT FROM * TO **
PAUSE 00'05"

M1 Αριθμός 5

M1 Μετά το διάβασμα, ο φίλος σου σού ζητάει να μείνεις για φαγητό. Σου λέει:

* [SETTING: INTERIOR]

M2 Η μητέρα μου ετοίμασε μια πολύ νόστιμη μακαρονάδα!

M1 Τι φαγητό ετοίμασε η μητέρα του; **

PAUSE 00'10"
REPEAT FROM * TO **
PAUSE 00'05"

M1 Αριθμός 6

M1 Το βράδυ πριν φύγεις από το σπίτι του ο φίλος σου λέει.

* [SETTING: INTERIOR]

M2 Την Κυριακή προτείνω να πάμε στο γήπεδο. Παιζουν δύο καλές ομάδες.

M1 Πού προτείνει να πάτε την Κυριακή; **

PAUSE 00'10"
REPEAT FROM * TO **
PAUSE 00'05"

M1 Αριθμός 7

M1 Την άλλη μέρα ο θείος λέει:

* [SETTING: INTERIOR]

M2 Το Σάββατο θα πάμε μια ωραία εκδρομή στο βουνό!

M1 Πού θα πάτε εκδρομή το Σάββατο; **

PAUSE 00'10"
 REPEAT FROM * TO **
 PAUSE 00'05"

M1 Αριθμός 8

M1 Μετά ο θείος λέει:

* [SETTING: INTERIOR]

M2 Μαζί μας θα έρθει και η ξαδέλφη σου με τα δύο αγοράκια της.

M1 Ποιοι θα έρθουν μαζί σας στην εκδρομή; **

PAUSE 00'10"
 REPEAT FROM * TO **
 PAUSE 00'05"

M1 Άσκηση 2 Ερωτήσεις 9 έως 15

M1 Θα ακούσεις δύο φορές μια ανακοίνωση για το φεστιβάλ νεολαίας στην Καλαμάτα.

Καθώς ακούς, γράψε **στα ελληνικά** ή σημείωσε αριθμούς ή βάλε ✓ στα σωστά τετράγωνα. Στη διαφήμιση υπάρχει μια παύση.

M1 Θα έχεις πρώτα λίγα δευτερόλεπτα για να μελετήσεις τις ερωτήσεις.

PAUSE 00'30"

* [SETTING: RADIO ANNOUNCEMENT]

F2 Φέτος οι νέοι και οι νέες της περιοχής μας θα έχουν την ευκαιρία να ζήσουν μια καταπληκτική εμπειρία!

Το Δημαρχείο Καλαμάτας οργανώνει για πρώτη φορά το φεστιβάλ νεολαίας, το οποίο θα γίνει το μήνα Ιούλιο και θα κρατήσει μία εβδομάδα.

Οι νέοι που θέλουν να πάρουν μέρος, αλλά δεν μένουν στην Καλαμάτα, μπορούν να μείνουν δωρεάν στους ξενώνες μας, φτάνει να μας στείλουν ένα γράμμα για να τους κλείσουμε δωμάτιο.

Οι ξενώνες είναι καινούριοι, αλλά βρίσκονται λίγο έξω από την πόλη. Οι νέοι που μένουν εκεί πρέπει να χρησιμοποιούν καθημερινά λεωφορείο.

Θέλουμε επίσης να θυμίσουμε σε όλους τους νέους, που θα χρησιμοποιήσουν τους ξενώνες, ότι για λόγους ασφαλείας, στα δωμάτια απαγορεύεται το κάπνισμα.

PAUSE 00'05"

F2 Την πρώτη μέρα του φεστιβάλ, σε ειδικούς χώρους, οι νέοι θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν διάφορες συναυλίες με διάσημους καλλιτέχνες.

Τις επόμενες μέρες θα υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων για παράδειγμα αρχαίο θέατρο, διαγωνισμός χορού και για όσους αγαπούν τη θάλασσα αγώνες κολύμβησης.

Την τελευταία μέρα οι δραστηριότητες του φεστιβάλ θα κλείσουν με ένα υπέροχο θέαμα

πυροτεχνημάτων στην παραλία της πόλης. **

PAUSE 00'10"

M1 Τώρα θα ακούσετε την ανακοίνωση για δεύτερη φορά.

REPEAT FROM * TO **

PAUSE 00'10"

F1 Ενότητα 2 Άσκηση 1 Ερώτηση 16

F1 Θα ακούσετε δύο φορές τέσσερις νέους, οι οποίοι μιλούν για την τηλεόραση. Καθώς ακούτε σημειώστε ένα ✓ στα τετράγωνα όπου οι φράσεις είναι σωστές.

F1 Υπάρχουν μόνο 6 σωστά τετράγωνα.

Θα έχετε πρώτα λίγα δευτερόλεπτα για να διαβάσετε τις φράσεις.

PAUSE 00'30"

F1 Ακούστε τους νέους.

* [SETTING: INTERIOR]

M2 Με λένε Άγγελο και για μένα η τηλεόραση είναι κάτι με το οποίο ασχολούμαι καθημερινά, επειδή με βοηθά να ξεκουραστώ μετά το διάβασμα και τα προβλήματα του σχολείου. Συνήθως μετά το βραδινό καθόμαστε όλη η οικογένεια και παρακολουθούμε κωμικές σειρές, τηλεπαιχνίδια και ταινίες. Υπάρχουν όμως και προγράμματα που τα βρίσκω πολύ ανιαρά όπως αυτά με τη μαγειρική. Όταν αρχίζουν, τότε απλά πάω για ύπνο!

PAUSE 00'05"

F1 Είμαι η Έλλη και το βρίσκω δύσκολο να θυμηθώ πότε ήταν η τελευταία φορά που κάθισα να δω τηλεόραση. Πιστεύω ότι για τους νέους σήμερα υπάρχουν αρκετά πιο ενδιαφέροντα πράγματα που μπορούν να ασχοληθούν, όπως είναι τα σπόρο. Στο σπίτι μας μόνο οι γονείς μου ενδιαφέρονται για την τηλεόραση. Όσο για μένα απολαμβάνω πάντα στον υπολογιστή και στο διαδίκτυο, την καλύτερη διασκέδαση στο δωμάτιό μου.

PAUSE 00'05"

F2 Είμαι η Σάρα και νομίζω ότι η τηλεόραση είναι καλή για προγράμματα με τα οποία μαθαίνεις κάτι για τον κόσμο γύρω σου. Δυστυχώς όμως τις περισσότερες φορές αυτό που κάνουν τα κανάλια είναι να δείχνουν τη μια κοινωνική σειρά μετά την άλλη. Προσωπικά τις βρίσκω χάσιμο χρόνου. Για τη διασκέδασή μου, προτιμώ να ασχολούμαι με κάτι πιο ενεργητικό, όπως ο χορός ή τα ψώνια!

PAUSE 00'05"

M1 Με λένε Μιχάλη και για μένα η τηλεόραση είναι κάτι που αγαπώ πολύ επειδή είναι μέρος της καθημερινής μου ρουτίνας. Πάντα μετά τη μελέτη βλέπω αρκετή τηλεόραση μέχρι να κοιμηθώ. Πιστεύω ότι η μικρή οθόνη προσφέρει μια φθηνή και καλή διασκέδαση γιάυτό και πολλοί νέοι την αγαπούν. Τα σαββατοκύριακα μάλιστα, όταν ο καιρός δεν είναι καλός, μπορεί να δω και περισσότερες από πέντε ώρες τηλεόραση. **

PAUSE 00'10"

F1 Θα ακούσετε τώρα τους νέους για δεύτερη φορά.

REPEAT FROM * TO **.
PAUSE 00'10"

M1 Άσκηση 2 Ερωτήσεις 17 έως 25

M1 Θα ακούσετε δύο φορές μια συνέντευξη με μία νέα, τη Λώρα, η οποία μιλάει για τους μήνες που πέρασε στην Ελλάδα.

M1 Καθώς ακούτε τη συνέντευξη, απαντήστε στις ερωτήσεις.

M1 Στη συνέντευξη υπάρχει μία παύση.

M1 Μέρος πρώτο: Ερωτήσεις 17 έως 21

M1 Σε κάθε πρόταση υπάρχει μια λεπτομέρεια που δεν αντιστοιχεί στα λεγόμενα. Ακούστε τη συνέντευξη και γράψτε τις σωστές φράσεις **στα ελληνικά**.

M1 Θα έχετε πρώτα λίγα δευτερόλεπτα για να διαβάσετε τις ερωτήσεις 17 έως 21.

PAUSE 00'30"

M1 Ακούστε τη Λώρα.

* [SETTING: INTERIOR – RADIO INTERVIEW]

M2 Λώρα, πώς αποφάσισες να ζήσεις στην Ελλάδα;

F1 Ζω με τη μητέρα μου στο Λονδίνο, όπου τελείωσα το λύκειο. Πριν αρχίσω το πανεπιστήμιο ήθελα να δοκιμάσω ένα διαφορετικό τρόπο ζωής έτσι, πήγα στην Ελλάδα για να ζήσω σε ένα μικρό χωριό.

M2 Πώς το δέχτηκε η μητέρα σου;

F1 Γνωρίζει πως μπορώ να παίρνω σωστές αποφάσεις. Όταν έμαθε ότι θα έφευγα για την Ελλάδα έδειξε κατανόηση. Θα πήγαινα σε μια χώρα, όπου υπάρχει ασφάλεια.

M2 Στο αεροπλάνο πώς ένιωσες;

F1 Α! Προσπαθώ να μην το θυμάμαι! Όταν βρέθηκα μόνη μου στο αεροπλάνο άρχισα να φοβάμαι. Κατάλαβα ότι άρχιζα μια μεγάλη περιπέτεια μόνη μου σε ένα μέρος όπου δεν ήξερα κανέναν!

M2 Πόσον καιρό έμεινες εκεί;

F1 Πέρασα εννιά υπέροχους μήνες. Έμενα στο σπίτι μιας αγροτικής οικογένειας.

M2 Δηλαδή πώς έγινε αυτό;

F1 Μου πρόσφεραν στέγη και φαγητό και τους βοηθούσα στα ζώα και στα χωράφια. Ήταν δύσκολο, αλλά ήταν κι ένα πολύ μεγάλο σχολείο. Με την οικογένεια αυτή, έμαθα τόσα πολλά! **

PAUSE 00'20"

M1 Θα ακούσετε τώρα τη συνέντευξη με τη Λώρα για δεύτερη φορά.

REPEAT FROM * TO **.
PAUSE 00'20"

M1 Μέρος δεύτερο: Ερωτήσεις 22 έως 25

M1 Τώρα, θα ακούσετε δύο φορές την υπόλοιπη συνέντευξη με τη Λώρα. Καθώς ακούτε, απαντήστε στις ερωτήσεις στα ελληνικά. Θα έχετε πρώτα λίγα δευτερόλεπτα για να διαβάσετε τις ερωτήσεις.

PAUSE 00'30"

M1 Ακούστε τη Λώρα.

** [SETTING: INTERIOR – RADIO INTERVIEW]

M2 *Kai η καθημερινή σου ρουτίνα;*

F1 *Ξυπνούσα στις πέντε. Με τους κόκορες στο χωριό, δεν μπορείς να κοιμηθείς και πολύ. Το πρωί τάιζα τα ζώα και πότιζα τα λαχανικά. Το απόγευμα βοηθούσα να μαζέψουμε πατάτες και ντομάτες ή βοηθούσα την κυρία Μέλπω να μαγειρέψει.*

M2 *Πώς τα πήγες με όλα αυτά;*

F1 *Η καθημερινή μου ρουτίνα ήταν δύσκολη και κουραστική γιατί έκανα πράγματα βαριά. Μου άρεσε όμως πολύ γιατί ήταν διαφορετική και είχε ενδιαφέρον! Μέχρι τυρί έμαθα να κάνω!*

M2 *Στο τέλος της ημέρας πώς ένιωθες;*

F1 *Δεν ήμουν καθόλου συνηθισμένη σε τέτοιου είδους δουλειά και θα περίμενε κανείς να νιώθω μεγάλη κούραση. Η αλήθεια όμως είναι πως ακόμα και το βράδυ πριν πάω να κοιμηθώ, ένιωθα γεμάτη ενέργεια.*

M2 *Αυτή η εμπειρία πόσο θα βοηθήσει στη ζωή σου στο μέλλον;*

F1 *Πιστεύω ότι ο χρόνος που πέρασα στην Ελλάδα θα είναι πολύ σημαντικός για το μέλλον μου. Με βοήθησε να γίνω δραστήρια και ανεξάρτητη.*

M2 *Σ' ευχαριστώ πολύ, Λώρα. ****

PAUSE 00'20"

M1 Τώρα θα ακούσετε τη Λώρα μια δεύτερη φορά.

REPEAT FROM ** TO ***
PAUSE 00'20"

M1 Ενότητα 3 Άσκηση 1 Ερωτήσεις 26 έως 31

M1 Θα ακούσετε δύο φορές μια συνέντευξη με ένα νεαρό φωτογράφο, τον Διονύση.

M1 Καθώς ακούτε τη συνέντευξη, απαντήστε στις ερωτήσεις σημειώνοντας ένα ✓ στο σωστό κουτί A,B,C ή D.

M1 Υπάρχει μια παύση στη συνέντευξη.

M1 Θα έχετε πρώτα λίγα δευτερόλεπτα για να διαβάσετε τις ερωτήσεις.

PAUSE 01'00"

* [SETTING: INTERIOR]

F2 Γεια σου, Διονύση.

M2 Γεια σου, Θεανώ.

F2 Λοιπόν, Διονύση, πώς ξεκίνησες με τη φωτογραφία;

M2 Το όνειρό μου δεν ήταν ποτέ να γίνω φωτογράφος. Στο σχολείο η μελέτη μου φαινόταν ανιαρή και το απολυτήριό μου ήταν ένα άχρηστο χαρτί! Δούλεψα για λίγο στην ταβέρνα ενός συγγενή μου, αλλά τα χρήματα ήταν ελάχιστα. Έτσι στην αρχή αποφάσισα να φύγω στο εξωτερικό. Νόμιζα ότι θα τα κατάφερνα καλύτερα εκεί. Η ζωή όμως καμιά φορά παίζει παράξενα παιχνίδια!

F2 Δηλαδή, τι έγινε;

M2 Ένας πελάτης φεύγοντας από την ταβέρνα άφησε την εφημερίδα του στο τραπέζι. Δεν με ενδιέφεραν ποτέ οι εφημερίδες, εκείνη τη μέρα όμως κάτι με έκανε να την πάρω στο σπίτι και να τη διαβάσω. Έτσι βρέθηκε στο δρόμο μου η ανακοίνωση για δωρεάν μαθήματα φωτογραφίας που είχε σε κάποια σελίδα. Τα πρόσφερε μια ιδιωτική σχολή σε νέους της ηλικίας μου που έψαχναν ένα δρόμο στη ζωή τους.

F2 Γράφτηκες στη σχολή αυτή;

M2 Φυσικά! Μετά την αποτυχία μου με το λύκειο ζητούσα απελπισμένος μια δεύτερη ευκαιρία. Είχα ανάγκη να πετύχω κάτι και να νιώσω καλά με τον εαυτό μου. Ήξερα πως είχα μυαλό και πως μπορούσα να γίνω σπουδαίος φτάνει να μου τραβούσε το ενδιαφέρον κάτι ώστε να με κάνει να πέσω στη δουλειά.

PAUSE 00'15"

F2 Η φωτογραφία είχε ενδιαφέρον για σένα, Διονύση;

M2 Ναι, πάρα πολύ! Ήταν ένα επάγγελμα που ταίριαζε πιστεύω πολύ στο ζωντανό μου χαρακτήρα και επειδή από μικρός πάντα μου άρεσε να ασχολούμαι με πρακτικά πράγματα και να δημιουργώ κάτι, αντί να κάθομαι ήσυχος και να διαβάζω βιβλία.

F2 Στη σχολή πώς πήγαν τα πράγματα;

M2 Είχα να αντιμετωπίσω πολλές δυσκολίες και να μάθω πολλά για ειδικές κάμερες και επαγγελματική φωτογράφιση. Σιγά σιγά όμως βγήκε στο φως το ταλέντο μου με την δουλειά που έκανα σε φωτογραφίες ανθρώπων στις καθημερινές τους ασχολίες. Ήταν μια καταπληκτική δουλειά που μου άνοιξε το δρόμο στο περιοδικό μόδας που εργάζομαι εδώ και δύο χρόνια.

F2 Θα μείνεις στο χώρο της μόδας για πάντα;

M2 Είμαι πολύ ευχαριστημένος από τη δουλειά μου στο περιοδικό αλλά δε θέλω να σταματήσω εδώ. Θέλω να φωτογραφήσω τα πρόσωπα ανθρώπων σε μακρινά μέρη. Με τραβάει πολύ το άγνωστο και η περιπέτεια! Ισως μια θέση σε ένα ταξιδιωτικό περιοδικό θα με έκανε ευτυχισμένο, γιατί θα έπαιρνα την κάμερά μου και θα γύριζα τον κόσμο.

F2 Σ' ευχαριστώ πολύ, Διονύση και σου εύχομαι καλή τύχη σε όλα.

M2 Παρακαλώ. **

PAUSE 00'15"

M1 Θα ακούσετε τώρα τη συνέντευξη μια δεύτερη φορά.

REPEAT FROM * TO **.

PAUSE 00'15"

F1 Άσκηση 2 Ερωτήσεις 32 έως 40

F1 Θα ακούσετε δύο φορές μία συνέντευξη με την κυρία Βασιλική, το εστιατόριο της οποίας έχει πάρει το πρώτο βραβείο σε έναν τηλεοπτικό διαγωνισμό.

F1 Καθώς ακούτε τη συνέντευξη απαντήστε στις ερωτήσεις **στα ελληνικά**.

F1 Υπάρχουν δύο παύσεις στη συνέντευξη.

F1 Θα έχετε πρώτα λίγα δευτερόλεπτα για να διαβάσετε τις ερωτήσεις.

PAUSE 00'45"

* [SETTING: RADIO INTERVIEW]

M1 Καλημέρα, κυρία Βασιλική.

F2 Καλημέρα, Ανδρέα.

M1 Κυρία Βασιλική, πώς αρχίσατε με το εστιατόριό σας;

F2 Όλα ξεκίνησαν με ένα μικρό καφενείο. Δούλευε μόνο με φοιτητές γιατί απέναντι βρισκόταν το πανεπιστήμιο. Κάναμε χρήματα επειδή όλοι λάτρευαν τις σπιτικές μου πίτες.

M1 Μετά τι έγινε;

F2 Μετά ανοίξαμε το πρώτο μας εστιατόριο στο Φάληρο. Λίγο μακριά, γιατί ζούσαμε στην Αθήνα, αλλά πάντα συμφωνούσα με τον άντρα μου επειδή ήταν γεννημένος επιχειρηματίας.

PAUSE 00'20"

M1 Πήγε καλά το εστιατόριο;

F2 Πολύ! Έτσι βοηθήσαμε και τον μεγάλο μας γιο να ανοίξει την καφετέριά του. Την προτίμησε αφού είναι πιο εύκολα λεφτά και δεν ψάχνεις για ποιότητα. Στο εστιατόριο θέλεις να φύγει ο πελάτης ευχαριστημένος για να ξαναγυρίσει!

M1 Οι δικοί σας γύριζαν;

F2 Πάντα! Αυτό που οδηγούσε, πιστεύω, τους πελάτες στο δικό μας μαγαζί ήταν το φρέσκο φαγητό και οι λογικές τιμές.

M1 Τώρα έχετε αναλάβει την επιχείρηση μόνη σας;

F2 Ναι, πολύ κουραστική δουλειά! Κατάφερα όμως και πάλι να πάω μπροστά, επειδή αγαπούσα αυτό που έκανα και δε φοβόμουν την κούραση.

M1 *Ti σας έκανε να πάρετε μέρος στο διαγωνισμό;*

F2 *Όχι με σκοπό να κερδίσω κάποιο βραβείο. Ήξερα πως υπήρχαν άλλοι καλύτεροι από μένα. Πήρα μέρος για να θυμίσω στον κόσμο το παραδοσιακό φαγητό.*

PAUSE 00'20"

M1 *Πώς νιώσατε, όταν κερδίσατε το πρώτο βραβείο;*

F2 *Υπήρχαν άνθρωποι που ήταν διάσημοι από προγράμματα μαγειρικής στα κανάλια κι όμως η δική μου απλή κουζίνα ήρθε πρώτη! Όταν το άκουσα ένιωσα μεγάλη συγκίνηση.*

M1 *Για ποιο λόγο τα πιάτα σας ξεχώρισαν τόσο;*

F2 *Για ένα καλό φαγητό χρειάζεσαι άριστα και αγνά υλικά. Αυτό που κάνει τα δικά μου πιάτα να ξεχωρίζουν είναι το άρωμα της φύσης. Πάντα χρησιμοποιώ ό, τι καλύτερο βγάζει η ελληνική γη και η ελληνική θάλασσα.*

M1 *Kαι τα σχέδια σας για το μέλλον;*

F2 *Θέλω να βοηθήσω τη νέα γενιά να τρέφεται σωστά. Σκέφτομαι να δημιουργήσω μια σχολή μαγειρικής όπου οι νέοι θα μπορούν να γνωρίσουν τη μεσογειακή κουζίνα που είναι η πιο υγιεινή στον κόσμο!*

M1 *Καλή επιτυχία στα σχέδια σας, κυρία Βασιλική! ***

PAUSE 00'45"

F1 *Θα ακούσετε τώρα τη συνέντευξη άλλη μια φορά.*

REPEAT FROM * TO **.

PAUSE 00'45"

F1 *Εδώ η εξέταση τελειώνει. Κλείστε το ερωτηματολόγιο.*

E *This is the end of the examination.*

Permission to reproduce items where third-party owned material protected by copyright is included has been sought and cleared where possible. Every reasonable effort has been made by the publisher (UCLES) to trace copyright holders, but if any items requiring clearance have unwittingly been included, the publisher will be pleased to make amends at the earliest possible opportunity.

To avoid the issue of disclosure of answer-related information to candidates, all copyright acknowledgements are reproduced online in the Cambridge Assessment International Education Copyright Acknowledgements Booklet. This is produced for each series of examinations and is freely available to download at www.cambridgeinternational.org after the live examination series.

Cambridge Assessment International Education is part of the Cambridge Assessment Group. Cambridge Assessment is the brand name of the University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), which itself is a department of the University of Cambridge.